

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava: Euroopa panus täieliku tööhõive saavutamisse” ”

KOM(2010) 682 lõplik

(2011/C 318/24)

Raportöör: **Vladimíra DRBALOVÁ**

Kaasraportöör: **José María ZUFIAUR NARVAIZA**

23. novembril 2010 otsustas Euroopa Komisjon vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava: Euroopa panus täieliku tööhõive saavutamisse” ”

KOM(2010) 682 lõplik.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse sektsioon võttis arvamuse vastu 27. juunil 2011.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 473. istungjärgul 13.–14. juulil 2011 (13. juuli istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 130, vastu hääletas 1, erapooletuks jäi 6.

Preambul:

- Komitee käesolev arvamus „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava” on osa arukat, jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu käsitlevast Euroopa 2020. aasta strateegiast.
- Selles komitee arvamuses tõstetakse esile uut terviklikku lähenemisviisi, milleks on uute oskuste ja töökohtade kava käsitlemine tihedas seoses teiste juhtalgatuste ning Euroopa Liidu tasandi viie valdkonnavahealise eesmärgiga.
- Sellega seoses rõhutab komitee käesolevas arvamuses, et ELi ja liikmesriikide poliitikameetmed peavad olema sidusad, samuti toob ta esile asjaomaste valitsusväliste osaliste mõju ja väga olulise rolli.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Komitee on mures ülemaailmse majanduskriisi tagajärgede pärast tööturule ja seetõttu tervitab ta üldjoontes „**Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava**”, mille kaudu komisjon püüab suurendada tööhõivet ja parandada tööturu toimimist. Ta kutsub liikmesriikide valitsusi üles kasutama tulemuslikult sotsiaal- ja organiseeritud kodanikuühiskonnaga peetavat dialoogi, et leida lahendusi ja meetmeid selles valdkonnas olukorra parandamiseks.

1.2 Komitee avaldab siiski kahetsust, et kõnealuses algatuses ei rõhutada kvaliteetsete töökohtade loomise **kiireloomulisust**

ja et selles ei ärgitata liikmesriike piisavalt kehtestama ambitsioonikamaid riiklikke eesmärke, mis toetuksid struktuurilistele reformidele ja investeerimispoliitikale, mis loovad tõelise majanduskasvu ja uued töövõimalused.

1.3 Komitee hindab asjaolu, et see tegevuskava toetub turvalise paindlikkuse kontseptsioonile ning rõhutab, et **tööturgude tõhusama toimimise ja samal ajal töötajate parema kaitse huvides tuleb leida õige tasakaal sisemise ja välimise turvalise paindlikkuse vahel**. Komitee soovib analüüsida algset olukorda ning jätkata turvalise paindlikkuse poliitika elluviimist ja hindamist, rõhutades samas sotsiaalpartnerite rolli selles protsessis, mille eesmärk peab ka edaspidi olema tööturule naasmise ja ühelt töökohalt teisele ülemineku hõlbustamine.

1.4 Komitee tervitab ainsa strateegiadokumendi raames loodud seost haridus- ja tööhõivepoliitika vahel, aga avaldab siiski kahetsust, et käsitlemist ei ole leidnud seos oskuste ja töö tootlikkuse kasvu parandamise ja ajakohastamise vahel.

1.5 Komitee hindab seda, et komisjon püüab pakkuda uusi vahendeid ja uusi algatusi, aga soovib siiski tugevdada nende seotust ja koostõimet olemasolevate vahenditega. Komitee on arvamuses, et komisjoni võetud lähenemisviis peab mittesiduvate vahendite rolli osas pidama kinni ELi tasandil vastuvõetud poliitiliste meetmete ja algatuste vastastikusest ühildumisest ning on samal ajal seisukohal, et ELi sotsiaalvaldkonna õigusaktide ühtne läbivaatamine peaks pigem toetama kui takistama liikmesriikide elluviidavaid reforme tööturu hüvanguks ja edendama sotsiaalseid investeeringuid.

1.6 Komitee soovib võtta komisjonil tööhõive kvaliteedi ja töötingimuste teemalise arutelu taaskäivitamiseks EUROFOUNDi viienda uuringu vastuolulised järeldused töötingimuste kohta Euroopas.

1.7 Komitee rõhutab vajadust kasutada tulemuslikumalt Euroopa vahendeid ning kutsub komisjoni eeskujul liikmesriike keskenduma Euroopa Sotsiaalfondi ja teiste vahendite kasutamisel kõnealusel komisjoni teatistes kirjeldatud neljale põhiprioriteedile ning aitama sel viisil kaasa kõnealusel strateegia ja Euroopa 2020. aasta strateegia riiklike eesmärkide täitmisele.

2. Ettepaneku tutvustus

2.1 23. novembril 2010 avaldas Euroopa Komisjon „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava: Euroopa panus täieliku tööhõive saavutamisse”, mis põhineb hulgal eelnevatel algatustel, mille eesmärk on parandada oskusi ELis, selle valdkonna prognoose ning viia need oskused kooskõlla tööturu vajadustega. Komitee uuris neid algatusi ühes varasemas arvamuses ⁽¹⁾.

2.2 Sellel komisjoni uuel strateegial on siiski laiem ulatus: selles järgitakse ühiselt kehtestatud eesmärki jõuda 2020. aastaks vanuses 20–64-aastaste meeste ja naiste puhul 75 %-lise tööhõive määrani ning määratletakse eesmärgid neljas olulises valdkonnas:

- tööturu toimivuse parandamine;
- paremate oskustega töötajad;
- töökohtade parem kvaliteet ja paremad töötingimused;
- tõhusamad meetmed, et edendada töökohtade loomist ja suurendada nõudlust tööjõu järele.

2.3 Kõnealusel uute oskuste ja töökohtade tegevuskava lähtub nõukogu 2007. aastal vastuvõetud turvalise paindlikkuse ühistest põhimõtetest ⁽²⁾. Nende turvalise paindlikkuse poliitika-meetmete eesmärk on tugevdada kohanemisvõimet, tööhõivet ja sotsiaalset ühtekuuluvust. Need on kindlasti teatud määral – suuresti tänu subsideeritud koolituse pakkumise ja tööaja vähendamise meetmetele – kaasa aidanud kriisist ülesaamisele, aga kõige haavatavamate rühmade olukord on siiski raskeks jäänud.

2.4 Seetõttu annab komisjon uue hoo kõigi turvalise paindlikkuse koostisosade tugevdamisele (paindlikud ja usaldusväärsed lepingulised sätted, tööturu aktiivsed poliitikameetmed, elukestva õppe üldstrateegiad ja ajakohased sotsiaalkindlustussüsteemid) ja konkretiseerimisele. Kõigis liikmesriikides tuleb

turvalise paindlikkuse soodustamiseks võetavaid meetmeid tugevdada ja tänu nelja koostisosa vahelisele uuele tasakaalule uue sotsiaalmajandusliku kontekstiga kohandada.

2.5 Komisjon pakub tegevuskavas välja 13 põhimeedet, mis on jagatud 20-ks toetavaks meetmeks, mille eesmärk on vähendada killustatust ja toetada töökohavahetust tööturul, anda töötajatele tööks vajalikud oskused, parandada töötingimusi, toetada töökohtade loomist ja kasutada parimal viisil ära ELi rahastamisvahendid.

3. Üldmärgused

3.1 2011. aasta jaanuari aruandes tööhõive kohta ELis ⁽³⁾ märgitakse, et „ELi tööturg on stabiliseerumas ja mõnes liikmesriigis on märgata ka paranemist. (...) Sel hetkel oli töö 221,3 miljonil inimesel, mis on siiski 5,6 miljoni inimese võrra vähem kui tipphetkel (2008. aasta teises kvartalis). Vähenemine kajastab järsku langust tootmise ja ehituse valdkonnas. Tööd oli 208,4 miljonil 20–64aastasel töötajal, kelle tööhõive määr oli seega 68,8 %. (...) Tööta on 23,1 miljonit inimest. Pikaajaline töötus suurenes kõikides rahvastikurühmades, kuigi erineval määral. Peaaegu 5 miljonit inimest on tööta olnud 6–11 kuud. Kriisi ajal on suurenenud vähe kvalifitseeritud töötajate ja väljastpoolt ELi pärit siserändajate tööta jäämise oht.” Hoolimata tehtud edusammudest ollakse selles aruandes arvamusel, et tööturul on endiselt haavatavad. OECD andmete järgi 2011. aasta mai kohta küündib euroala tööpuuduse määr 9,9 %-ni ⁽⁴⁾.

3.2 Seetõttu on Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee mures tööturu toimimise pärast ja tervitab üldjoontes dokumenti „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava: Euroopa panus täieliku tööhõive saavutamisse”, mille kaudu komisjon püüab suurendada tööhõivet ja töökohtade kvaliteeti ning parandada tööturu toimimist vastavalt Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkidele, Euroopa tööhõivestrateegiale ja tööhõivesuunistele. Sellega seoses toob ta esile sotsiaalpartnerite rolli ja on seisukohal, et liikmesriikide valitsused peaksid parimal võimalikul viisil ära kasutama sotsiaal- ja organiseeritud kodanikuühiskonnaga peetavat dialoogi, et pakkuda välja ja viia ellu meetmeid, mis aitaksid tulemuslikult olukorda parandada.

3.3 Iga-aastane majanduskasvu analüüs ⁽⁵⁾, mis avaldati 2011. aasta jaanuaris märkimaks Euroopa esimese poolaasta algust, näitas, et liikmesriigid ei näita riiklike eesmärkide sätestamisel ülestambitsioonikust ja jäävad 2–2,4 % võrra alla-poolle oma ühiselt sätestatud tööhõive määra eesmärgist (75 %). Komitee on seisukohal, et pakutud eesmärgi saavutamise poliitikameetmetes tuleb arvesse võtta käesoleva aasta märtsis Viinis toimunud Rahvusvahelise Valuutafondi, Rahvusvahelise Töörorganisatsiooni ja sotsiaalpartnerite esindajate kohtumise „**Dialoog Euroopa majanduskasvu ja tööhõive üle**” ⁽⁶⁾ järeldusi.

⁽¹⁾ ELT C 128/74, 18.5.2010.

⁽²⁾ Nõukogu järeldused „Paindlikkuse ja turvalisuse ühiste põhimõtete poole”, 5.–6. detsember 2007 (dokument 1620/07).

⁽³⁾ Ühine tööhõivearuanne, KOM(2011) 11 lõplik, Brüssel, jaanuar 2011, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/3_et_annexe_part1.pdf.

⁽⁴⁾ OECD ühtlustatud tööpuuduse määr, 10. mail 2011 avaldatud pres-siteade, www.oecd.org.

⁽⁵⁾ Iga-aastane majanduskasvu analüüs, KOM(2011) lõplik, Brüssel, 12. jaanuar 2011.

⁽⁶⁾ Dialoog Euroopa majanduskasvu ja tööhõive üle, 1.–3. märts 2011, Viin, www.ilo.org.

3.14 Komitee on ülimalt mures noorte kõrge tööpuuduse määra pärast Euroopas. 2008. aastast alates on see tõusnud 30 %-ni. Euroopa alla 25-aastaste noorte keskmine tööpuuduse määr küündib 21 %-ni. Kuigi alates 2010. aasta septembrist näib olukord mõnes riigis stabiliseeruvat, samal ajal kui teistes halveneb see jätkuvalt, arvab komitee siiski, et sellele teemale tuleb jätkuvalt erilist tähelepanu osutada. Komitee avaldas oma seisukohad Euroopa Komisjoni algatuse „Noorte liikuvus” kohta eraldi arvamuses ⁽¹²⁾.

3.15 Puuetega inimeste tööhõive määr püsib Euroopas 50 % ringis. Kui Euroopa tõepoolest tahab tagada võrdse kohtlemise kõigile eurooplastele ning samal ajal saavutada oma ühise tööhõive määra eesmärgi, siis peavad puuetega inimesed saama tasustatud kvaliteetsed töökohad. Euroopa puuetega inimeste 2010.-2020. aasta strateegias käsitletakse kaheksat põhitegevusvaldkonda, kus EL peab jätkuvalt tegutsema. Nende seas on sellised valdkonnad nagu puuetega naiste ja meeste tööhõive, haridus ja koolitus ⁽¹³⁾. Komisjon võiks uurida liikmesriikides kohaldatavaid mudeleid, mida võiks kasutada ettevõtete, haldusasutuste ja sotsiaalteenuste osutajate juriidiliseks, poliitiliseks, kollektiivlääbirääkimistealaseks või rahaliseks toetamiseks neile inimestele töö pakkumisel. Kuna IKT moodustab praegu 6 % ELi SKTst, peaks komisjoni väljapakutud digitaalarengu tegevuskava mõjutama kõiki, eelkõige hariduse valdkonnas ja seoses ebasoodsamas olukorras olevate sihtrühmade kaasamisega, kellele see on töö leidmise vahendiks.

4. Turvaline paindlikkus ja töökohtade loomine

4.1 Kõnealune strateegia toetub turvalise paindlikkuse põhimõttele. Komisjon rõhutab vajadust elukestva õppe valdkonnas terviklikuma poliitika järele, aktiivsete säästvate tööturumeetmete järele, mis oleksid tõhusad töötajate ettevalmistamise, tööalaste läbirääkimiste ning tööpakkumiste arvu suurendamise mõttes. Samuti peavad olemas olema töötushüvitise süsteemid, millega soodustatakse tööalast liikuvust, tagatakse suurem sotsiaalne kindlustunne tööelus ning pakutakse kaitset sotsiaalse tõrjutuse ja vaesuse eest. Paindlike lepingutingimuste ja sisemise paindlikkuse võimalused peaksid olema sotsiaaldialoogi alustalad. Komitee peab oluliseks, et võetavad meetmed ja elluviidav poliitika ei nulliks ära tegevuskavas eesmärkide saavutamiseks kavandatavaid jõupingutusi (nt täistööhõive ja töökohtade kvaliteedi säilitamine) ega kahjustaks töötajate õigusi.

4.2 Komitee on juba varem olnud arvamusel, et tööturu turvalisust ja paindlikkust tuleks üheaegselt hinnata, kuna need mõisted ei ole põhimõtteliselt vastuolulised. Stabiilne ja motiveeritud töäjõud tugevdab ettevõtete konkurentsivõimet ja tootlikkust. Töötajail on vaja töö paindlikumat korraldamist, et nad saaksid töö- ja pereelu ühitada ning täiendkoolitusele osaleda, mis võimaldab neil aidata tootlikkust ja innovatsiooni edendada. Komitee rõhutab siiski, et sotsiaaldialoogi raames tuleb hoolikalt

ja korrapäraselt uurida turvalise paindlikkuse elluviimist, et oleks võimalik tagada, et võetud meetmed täidaksid rohkemate ja paremate töökohtade loomise eesmärki.

4.3 Turvalise paindlikkuse sisemõõde on oma tõhusust tõestanud kriisi ajal, kui ettevõtted ja ametiühingud pakkusid konkreetseid lahendusi töökohtade säilitamiseks, eelkõige selliste meetmete kaudu tööaja kestuse vähendamine. Turvalise paindlikkuse välismõõde, mis muutub olulisemaks majanduse taaselavdamise ajal, võib aidata kaasa tööhõive kasvule, tingimusel et sellega käib tasakaalustatult kaasas sisemine paindlikkus ning üldisemalt ka kollektiivlääbirääkimised ja töötajate piisav sotsiaalkaitse. Sellega seoses on igal liikmesriigil erinev lähtepositsioon. Ennekõike tuleb leida meetmete kasutamisel õige tasakaal, mille põhieeldus on, et need poliitikameetmed kujundatakse sotsiaaldialoogi raames. Komitee leiab, et komisjon peaks iga-aastastes liikmesriikidele esitatavates soovitusetes turvalise paindlikkuse sise- ja välismõõde kohaldamist tasakaalustatult käsitlema.

4.4 Komitee arvab, et turvalise paindlikkuse nelja koostisosa tugevdamise üle peetav arutelu jätkub ja kulmineerub kõigi poolte ühisel konverentsil 2011. aastal. Komitee nõustub, et **turvalise paindlikkuse uus hoog** peab tulenema Euroopa Liidu institutsioonide ühisest lähenemisviisist, mis peab põhinema ühistel põhimõtetel ja toetuma riiklikul tasandil konkreetsele kogemusele selles osas, kuidas see põhimõte aitab kaasa suuremale arvule paremate töökohtade loomisele ja kas see tagab töötajate piisava kaitse, eelkõige kõige haavatavamatele neist.

4.5 Sellega seoses hindab komitee Euroopa sotsiaalpartnerite 2009.–2011. aasta mitmeaastase tööprogrammi raames elluviidud ühist projekti ⁽¹⁴⁾, milles keskendutakse sellele, kuidas liikmesriigid turvalise paindlikkuse põhimõtet ellu viivad ja milline roll on selles protsessis sotsiaalpartneritel.

4.6 Majanduskasv on peamine töökohtade loomist edendav tegur. Seetõttu on komitee teadlik sellest, et uute oskuste ja töökohtade tegevuskava ning ELi uus strateegiline lähenemisviis innovatsioonile, Euroopa teadusruumi loomisele ja konkurentsivõimelise tööstusbaasi kujundamisele on omavahel tihedalt seotud ning kõike seda tehakse ELi siseturu potentsiaali täielikult ära kasutades.

4.7 Kuid komisjoni prognoosi kohaselt elavneb majandus aeglaselt, mistõttu võib töökohtade loomine kauem aega võtta. Kui EL soovib saavutada 75 %-lise tööhõive määra eesmärgi ja vältida seda, et majanduskasvuga ei kaasne uute töökohtade loomist, siis peab ta teadvustama, et on vaja kujundada ja ellu viia konkreetseid meetmeid, mis toetaksid sotsiaaldialoogi raames töölevõtmist, täienduskoolitust, paindlike töölepinguid ja mis seaks turvalises paindlikkuses kesksele kohale töökohtade kvaliteedi.

⁽¹²⁾ ELT C 132/55, 3.5.2011.

⁽¹³⁾ „Euroopa puuetega inimeste strateegia: uued sammud tõketeta Euroopa suunas”, KOM(2010) 636 lõplik.

⁽¹⁴⁾ Euroopa sotsiaalpartnerite ühisuuring teemal „Turvalise paindlikkuse elluviimine ja sotsiaalpartnerite roll”, mis viidi 2009.–2011. aasta kohta läbi ELi sotsiaaldialoogi tööprogrammi raames.

4.8 Komitee on teadlik sellest, et hästi toimiv tööturg on Euroopa konkurentsivõime alus. Kõnealusel valdkonnas tehtud edusamme tuleks muu hulgas mõõta järgmiste näitajatega: pikaajalise töötuse määr, noorte töötuse määr ja tööturul osalemise määr.

4.9 Komisjon pakkus välja **ühtse töölepingu põhimõtte**, mille tegelik mõju on praegu elavate arutelude teemaks. Komitee leidis omaalgatuslikus arvamuses „Noorte liikuvus”, et tähtjatu ühtse töölepingu põhimõte võib olla üks meede, mis aitaks vähendada ebavõrdsust tööturuga liitujate ja sellelt tõrjutute vahel. Komitee on teadlik sellest, et liikmesriikides on tööturule juurdepääs väga erinev. Mõned kõige jäigemad süsteemid takistavad inimestel tööd saada, samas kui teised pakuvad lühiajaliste ja liiga paindlike lepingutega küll rohkem võimalusi, kuid ei anna täielikku õigust sotsiaalteenustele. Komitee arvates tuleks märkida, et võetavad meetmed peaksid inimestele tagama stabiilsed töölepingud, kus takistatakse diskrimineerimist vanuse, soo või muu motiivi põhjal. Mingil juhul ei tohi võetavad meetmed tekitada ulatuslikku ebakindlust tööturul ega muuta ettevõtete töökorralduse jäigemaks. Ettevõtetel on vaja eri tüüpi töölepinguid, et kohendada tööjõudu ja töötajatel on vaja paindlikkust, et ühitada töö- ja pereelu.

4.10 Komitee võib toetada komisjoni ettepanekut kujundada **juhtpõhimõtted töökohtade loomiseks vajalike tingimuste edendamiseks**, sh neid toetavad meetmed, nagu **ettevõtjate Erasmus** ja õpetajate koolitamine ettevõtlikkuse küsimustes. Liikmesriigid peaksid need juhtpõhimõtted siiski konkreetsete meetmetega ellu viima, et ergutada inimeste, eelkõige madala kvalifikatsiooniga töötajate töölevõtmist.⁽¹⁵⁾

4.11 Komitee toetab ka **kolmepoolse sotsiaalfoorumi** loomist, mis toimus esimest korda 10.–11. märtsil 2011. See foorum peaks muutuma alaliseks platvormiks, et luua usalduslik suhe sotsiaalpartnerite ja poliitikakujundajate vahel.

4.12 **Euroopa sotsiaaldialoog** ja kollektiivläbirääkimised on riigi tasandil jätkuvalt kesksed vahendid tööturu toimimise ja töötingimuste parandamiseks.

Euroopa sotsiaalpartnerid soovivad oma ühises sõltumatus kokkuleppes kaasavate tööturgude kohta⁽¹⁶⁾, et liikmesriigid kujundaksid ja viiksivad ellu terviklikku poliitikat, mille eesmärk on edendada kõigile kättesaadavat tööturgu. Sotsiaalpartnerid tuleks ajakohasel tasandil iga kord, kui see on võimalik ja riikide eripära arvestades kaasata meetmetesse, mis on seotud järgneva:

— tööturul raskustega kokku puutuvatele inimestele mõeldud üleminekumeetmete ulatus ja tugevus;

⁽¹⁵⁾ OECD praeguste uuringute järgi aitaks ettevõtete maksude vähendamine tööhõivet 0,6 % võrra tõsta.

⁽¹⁶⁾ 2009.–2010. aasta tööprogrammi raames toimunud läbirääkimistel kokku lepitud ühine sõltumatu kokkulepe kaasavate tööturgude kohta (2010).

— tööturu- ja karjäärinõustamisteenuste tõhusus;

— haridus ja koolitus;

— regionaalarengusse tehtavate investeeringute asjakohasus;

— transpordi, tervishoiuteenuste, eluaseme ja hariduse piisav kättesaadavus;

— uute ettevõtete loomise ja arendamise lihtsustamine, et suurendada ELi uute töökohtade loomise potentsiaali. Samuti peaksid need ettevõtjatel võimaldama investeerida säästvatesse ettevõtetesse, mis parandavad keskkonna seisundit;

— õigete tingimuste ning maksude ja toetuste süsteemi kohaldamine, mis võimaldaksid aidata inimestel tööturule siseneda, seal püsida ja areneda.

5. Tagada tööturul vajalikud oskused

5.1 Komitee tunneb heameelt, et hariduse ja tööturu reaaluse küsimusi on käsitletud koos samas strateegiadokumendis.

5.2 Komitee on paljude arvamustega andnud oma panuse hariduse kui põhilise inimõiguse tunnustamisse. Ta tunnistab, et hariduse peamine eesmärk on ikka ja alati vabade, iseseisvate ja kriitilise mõtlemisega kodanike kujundamine, kes oleksid võimelised andma oma panuse ühiskonda.

5.3 Komitee soovib mitmetes arvamustes⁽¹⁷⁾, et EL ja liikmesriigid võtaksid kontseptsioonist „haridus kaasamise nimel” lähtuvalt kohuse vaadata läbi hariduspoliitika, selle sisu, prioriteetidid, struktuurid ja ressursside eraldamise. Samas on vaja läbi vaadata tööhõivepoliitilised meetmed, kvaliteetsed avalikud teenused ja eripäradega arvestamine (lapsed, erivajadustega inimesed, sisserändajad jne) ja/või neid ajakohastada ning lisada kõigisse nimetatud poliitikavaldkondadesse sooline perspektiiv.

5.4 Tööjõu parem kvalifikatsioon ja paremad töökohad on omavahel ilmselgelt seotud. Cedefopi prognooside kohaselt suureneb kõrgelt kvalifitseeritud töötajate nõudlus 16 miljoni võrra, samal ajal, kui madala kvalifikatsiooniga töötajate nõudlus peaks vähenema 12 miljoni võrra. Kuigi komisjon tunnistab oskuste ajakohastamise ja parandamise olulisust, avaldab komitee siiski kahetsust, et ta ei rõhuta piisavalt seost oskuste ja töö tootlikkuse vahel. Tootlikkust tuleb Euroopas tingimata tõsta, seda muu hulgas tööjõu vähenemise tõttu.

⁽¹⁷⁾ ELT C 18/18, 19.1.2011.

Komitee nendib ka, et komisjon ei paku ühtegi meetet vähe-kvalifitseeritud ja kvalifitseerimata töötajate oskuste parandamiseks ega otsi pikaajalisi lahendusi, et toetada nende tööhõivet, kellele on vaja teistsugust lähenemisviisi oskuste arendamiseks ja töökoha saamiseks (nt vaimse puudega inimesed).

5.5 Komitee kiidab heaks ülevaate oskuste kohta Euroopa Liidus, kuid leiab, et kõnealusel tegevuskavas tuleks rohkem rõhutada nii oskuste paremat vastavusse viimist tööturu vajadustega kui ka töötajate erialast pädevust, et suurendada nende töö leidmise võimalusi. Komisjon ei peaks arvestama üksnes oskuste hindamise ametlikke struktuure. Üks hea viis praegu ja tulevikus vaja minevate oskuste prognoosimiseks on tihe koostöö haridusasutuste, ettevõtete ja ametiühingute vahel.

5.6 Komitee toetas omaalgatuslikus arvamuses „Noorte liikuvus” **Euroopa oskuste passi** loomist. Ta leidis, et „olemasolevad passid (Europass ja noortepass) tuleks ühendada ühtseks vahendiks, mis hõlmaks ühel vormil traditsioonilist CVd, ametlikku haridust (Europass) ja mitteametlikku või vabaharidust. [...] Euroopa oskuste passi edukus sõltub muu hulgas sellest, kuidas tööandjad sellesse suhtuvad ja kuidas kasutavad seda noored, kelle jaoks peavad vajalikud nõuande- ja toetusmeetmed jääma kättesaadavaks.”

5.7 Komitee leiab, et elukestva õppe üldstrateegia koostamine on väga oluline ja seetõttu kiidab ta heaks **Euroopa poliitika suunised** elukestva õppe rakendamise raamistiku kohta ning **täiskasvanuhariduse uuendatud tegevuskava**.

5.8 Komitee toetab ka teisi ettevalmistamisel olevaid algatusi, nagu **Euroopa oskuste, pädevuste ja tegevusalade klassifikatsiooni**, mis oleks tööandjate ning haridus- ja koolitusasutuste jaoks ühine internetiplatvorm, ning **kutse kvalifikatsiooni tunnustamise süsteemi reformi**. Selle jaoks tuleks eelkõige analüüsida ja kohendada Euroopa haridusmudeleid, analüüsida haridussüsteeme, hinnata õppemeetodeid ja investeerida kindlalt kõikidele kättesaadavasse haridusse. Haridussüsteem peaks suutma valmistada inimesi ette praegustele tööturu väljakutsetele reageerima. Seetõttu on väga oluline tihe koostöö ettevõtete-ga. Euroopa oskuste, pädevuste ja tegevusalade klassifikatsioon peaks olema arusaadavam ja lihtsamini kasutatav, eelkõige VKEde jaoks. Kavandatud katalogiseerimine võib toimida vajalikku paindlikkust piirava tegurina, kui kombineeritakse eri oskusi pidevalt uuenevate ja muutuvate ülesannete täitmiseks, mida väikeettevõtted peavad piiratud arvul töötajatega täitma.

5.9 Selleks, et oskused vastaksid paremini tööturu vajadustele, peab komitee vajalikuks rõhutada tööhõive ja oskustega tegelevate valdkondlike nõuandekogude strateegilist rolli.

Tegemist on ainulaadse platvormiga nendes nõuandekogudes kuuluvate sotsiaalpartnerite konkreetsete kogemuste kogumiseks, nt tuleviku töökohtade ja tulevikus vajaminevate oskuste analüüsimiseks või muutuste hindamiseks mõnedes erioskusi vajavates ametikohtades.⁽¹⁸⁾

5.10 Komitee kiidab heaks komisjoni otsuse uurida koostöös liikmesriikidega nende elukutsete esindajate olukorda, kelle liikuvus on eriti suur (eeskätt teadlased), et lihtsustada nende geograafilist ja valdkondadevahelist liikuvust ning kujundada 2014. aastaks lõplikult välja Euroopa teadusruum.

5.11 Ta kiidab komisjoni ka selle eest, et ta püüab korrapäraselt reageerida demograafilisele arengule ja mõnede kutseoskuste puudusele Euroopa tööturul, toetades selleks Stockholmi programmi raames majandusrännet. Selleks et kasutada võimalikult hästi sisseerandajate potentsiaali täistööhõive saavutamisel, tuleb ELis juba seaduslikult elavad sisseerandajad paremini integreerida, kõrvaldades eelkõige nende töölevõtmist takistavad tegurid (nt diskrimineerimine või oskuste ja kvalifikatsiooni mittetunnustamine), mis suurendavad sisseerandajate töötuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohtu. Sellega seoses võib **uut** kavandatud **integreerimise tegevuskava** vaid tervitada.

5.12 Komitee rõhutab taas, nagu ta tegi ka arvamuses eelpool mainitud algatuse „Noorte liikuvus” kohta, et tuleks kinnitada mitteformaalse õppe tulemusi. Arutelu kinnitamisviiside üle peaks keskenduma pakutud hariduse ja koolituse kvaliteedile, kontrollile ja jälgimisele. Mitteformaalses õppes omandatu hindamiseks mõeldud meetmeid peaks saama kõigile kohaldada.

6. Parandada töökohtade kvaliteeti ja töötingimusi

6.1 Komisjon mainib teatise ühe eesmärgina täistööhõivet. Tuleks siiski silmas pidada, et siinkohal mõeldakse töökohtade kvaliteedi ja töötingimuste parandamist.

6.2 EUROFOUNDi viienda uuringu järeldustest⁽¹⁹⁾ töötingimuste kohta tuleb välja, et „kvaliteetsete töökohtade ja töötingimuste kujundamine on Euroopa (Euroopa 2020. aasta strateegia) eesmärkide elluviimise keskmeks”. Uuringus kirjeldatakse ka mõningaid Euroopa tööturu praeguseid suundumusi. Positiivsetest aspektidest tuuakse uuringus välja, et tavapärase nädalane tööaeg (40 tundi) kehtib enamikule Euroopa töötajatest ja et tähtajatu lepinguga töötajate osakaal suurenes kuni 2007. aastani, mil lahvas kriis. Kuid selles nenditakse ka, et alates 2007. aastast on töökohad muutunud ebastabiilsemaks, töö intensiivsemaks ning paljud eurooplased kardavad kaotada töökohta enne 60-aastaseks saamist.

⁽¹⁸⁾ ELT C 132/26, 3.5.2011, ELT C 347/1, 18.12.2010 ja ELT C 128/74, 18.5.2010.

⁽¹⁹⁾ Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fondi viies uuring www.eurofound.europa.eu.

6.3 Ülemaailmse majanduskriisi mõju tööturule on tõenäoliselt veel kaua tunda. Seetõttu teeb komitee komisjonile ettepaneku võtta arvesse EUROFUNDi viienda uuringu järeldusi töötingimuste kohta Euroopas, kui ta kavatab taaskäivitada arutelu töökohtade ja töötingimuste üle (positiivsed tulemused, püsivad probleemid ja kriisi tõttu tekkinud probleemid).

6.4 Prioriteet on luua kvaliteetseid töökohti. Liikmesriigid peaksid püüdma oma tööturгу reformida, et toetada majanduskasvu ning aidata pakkumist ja nõudlust tasakaalustada.

6.5 Sellest seisukohast peaks komisjoni ettepanek analüüsida ELi sotsiaalvaldkonna õigusaktide tõhusust toetama liikmesriikide elluviidavaid reforme, et nad oleksid kooskõlas kvaliteetsete töökohtade loomise prioriteediga.

6.6 Mis puutub direktiivi töötajate lähetamise kohta, siis avaldab komitee kiitust komisjoni püüetele toetada selle ühtlast ja täpset kohaldamist, et tugevdada halduskoostööd liikmesriikide vahel, luua elektrooniline infosüsteem ja pidada kinni liikmesriikide tööeeskirjadest, pidades samas kinni riikide tööseadustest ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartast.

6.7 Viimasel 20 aastal on töö muutunud palju intensiivsemaks. Ühenduse töötervishoiu ja tööohutuse strateegia raames läbi viidud Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuuri uuringutes pöörati tähelepanu praegustele ja tulevastele ohtudele, nagu stress, luu- ja lihaskonnavaevused, vägivald ja ahistamine töökohal. Komitee leiab, et töötervishoiu ja -ohutuse õigusaktide üle tuleks pidada sotsiaalpartneritega dialoogi ja jõuda nendega kokkuleppele. Rõhk tuleks panna eelkõige olemasolevate vahendite ranglele elluviimisele, töötajate ja ettevõtjate teadlikkuse tõstmisele ja toetamisele.

6.8 Teavitamise ja ärakuulamise valdkonna algatustest toetab komitee Euroopa restruktureerimise raamistiku loomise raames kavas olevat Euroopa sotsiaalpartneritega konsulteerimist. Selle dialoogi raames saab kindlaks teha, kas olemasolevad direktiivid loovad ettevõttes juhtkonna, ametiühingute ja personali esindajate konstruktiivseks dialoogiks asjakohase raamistiku.

6.9 Euroopa sotsiaalpartnerite ühiste kokkulepetel tuginevate osalist tööaega ja tähtjalisi lepinguid käsitlevate direktiivide suhtes, mis on jätkuvalt tõhus vahend sisemise paindlikkuse tugevdamiseks, on komitee arvamusel, et komisjon peab kindlaks tegema, kas Euroopa sotsiaalpartnerid peavad vajalikuks neid läbi vaadata.

7. Euroopa Liidu rahastamisvahendid

7.1 Eelarve konsolideerimise ajal peavad Euroopa Liit ja liikmesriigid keskenduma ELi rahastamisvahendite paremale kasutusele ja pidama selle raames prioriteediks uute töökohtade loomist ja kutsekvalifikatsiooni parandamist. Ühtekuuluvuspoliitika aitab kahtlemata edendada uusi oskusi ja luua uusi töökohti, sh ka üha suurenevas rohelise majanduse valdkonnas. Palju rohkem saab teha selleks, et tööhõive, haridus- ja koolitusvaldkonna reforme toetavate vahenditega pakutavaid võimalusi täies ulatuses ära kasutada.

7.2 Seetõttu toetab komitee komisjoni selles, et ta kutsub liikmesriike keskenduma Euroopa Sotsiaalfondi ja teiste vahendite kasutamisel kõnealuses komisjoni teatises kirjeldatud neljale põhiprioriteedile ja sellest tulenevatele meetmetele ja reformidele ning aitama sel viisil kaasa kõnealuse tegevuskava ja Euroopa 2020. aasta strateegia riiklike eesmärkide täitmisele.

7.3 Siinkohal on esmatähtis Euroopa Sotsiaalfond, sest selle on positiivne mõju kõikidele asjaomastele valdkondadele. Euroopa Sotsiaalfond võib aidata toetada igat turvalise paindlikkuse küsimust, prognoosida ja arendada vajaminevaid oskusi, arendada uuenduslikke töökorraldusvorme, sh tööohutust ja -tervishoidu, soodustada ettevõtlikkust ja uute ettevõtete loomist või toetada puudega töötajaid ning mõningaid tööturul ebasoodsas olukorras olevaid või sotsiaalsest tõrjutusest ohustatud rühmi.

7.4 Komitee tegi Euroopa Sotsiaalfondi tulevikku käsitlevas arvamuses⁽²⁰⁾ mitmeid soovitusi. Muu hulgas nenditakse komitee arvamuses, et „Tuleb õppida kogemustest, mida saadi ESFi kasutamisel Euroopa Liidu majanduse elavdamise ja majanduskasvu toetamiseks, parandades VKEde, väga väikeste ettevõtete ja sotsiaalmajanduses osalejate toetamist ja järgides ESFi eesmärgi ning samas parandades sotsiaalseid olusid nii kvaliteetsete töökohtade säilitamise ja loomise osas kui ka sotsiaalse kaasamise osas, eelkõige töö kaudu”.

7.5 ELi tulevase eelarve kohta märgib komitee samas arvamuses, et „ESF on eelistatud vahend Euroopa tööhõivestrateegia elluviimise toetamiseks [...] arvestades praegust majanduslikku olukorda, peab ESF jääma jätkuvalt tähtsaks strateegiliseks ja finantsvahendiks ning talle peavad olema tagatud suuremad ressursid kooskõlas suuremate väljakutsetega, millega fond peab toime tulema (suurem tööpuuduse määr), ning kajastama ELi üldelarve suurendamist vähemalt 5,9 % võrra, nagu pakkus välja Euroopa Komisjon ELi 2011. aasta üldelarve suurendamiseks”.

⁽²⁰⁾ ELT C 132/8, 3.5.2011

7.6 Komitee hindab seda kasu ja tulemusi, mis on praeguseks saadud 2007.–2013. aasta strateegilise tööhõive ja sotsiaalse solidaarsuse raamistiku raames ellu viidud ELi programmist PROGRESS. Samal ajal avaldab ta heameelt, et komisjon algatas oma rahastamisvahendite ülevaatamise raames üldsusega konsulteerimise, milles käsitletakse muu hulgas programmile PROGRESS järgneva uue vahendi struktuuri, lisaväärtust, meetmeid, eelarvet ja elluviimist. See vahend peaks aitama lahendada uusi probleeme, mis ELil sotsiaal- ja tööhõive valdkonnas tekivad.

Brüssel, 13. juuli 2011

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Staffan NILSSON
